

СССР МАЄ ПРОБЛЕМИ З РОЗМІЩЕННЯМ БІЖЕНЦІВ

Москва. — Кореспондент газети "Нью Йорк Таймс" в Москві Сергій Шмеман пише про проблеми, з якими прийшлося зіткнутися совєтському керівництву при розміщенні тисяч біженців з району, що прилягають до Чорнобильської ядерної електростанції.

За совєтськими даними, з району катастрофи евакуйовано 92,000 осіб. Більшість цих людей не взяли з собою нічого, маючи надію, що вернутися додому за кілька днів. Крім того, велика кількість втікачів залишилася Київ та інші міста, розміщені недалеко від місця катастрофи. Всі вони розмістилися або у знайомих, або у наспіх збудованих бараках. Не менше 100,000 дітей ще до закінчення шкільного року евакуйовано з Києва і розміщені в літніх таборах в південних районах України.

"Вони мали дуже мало часу, щоб зібратися, — пише в "Літературній Газеті" київський лікар Юрій Шербак. — Вони вийшли, не взявши з собою майже ніяких речей".

За чотири тижні, що минули після евакуації, в совєтській пресі ще ні разу не називався термін можливо-го повернення біженців. Газети повідомляють лише про те, що проводяться ро-

боти для зменшення рівня радіоактивності.

Не зважаючи на запевнення совєтських газет, що Чорнобильська ядерна електростанція в найближчому часі буде приведена в дію, більшість західних дипломатів вважають, що ще дуже довго район Прип'яті буде залишатися безлюдним.

На всій території України створені медичні бригади, які ведуть нагляд за людьми, що знаходилися в зоні. Кожен житель Європейської частини СРСР може звернутися в спеціальні створені медичні пункти для виміру рівня радіації.

С. Шмеман повідомляє також про те, що в Україні розповсюдилися чутки, ніби найкращим засобом проти радіації є горілка. Алькоголізм, проти якого з такою наполегливістю боровся Михайл Горбачов, знову набрав попередніх розмірів. Одна українська газета, відкидаючи ці чутки, порадила їсти більше капусти з рослинною оливою і пити більше чаю.

Заступник міністра охорони здоров'я СРСР Олег Шпін заявив, що крім радіації більшість евакуйованих дістали значний психічний шок. Постійно надходять повідомлення, що багато людей досі не може знайти своїх рідних.

ТРАГЕДІЯ В ЧОРНОБИЛІ РОЗБУДЖУЄ УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Під таким заголовком почитий щоденник "Крішчян Сасенс Монітор" з 13-го травня 1986 року помістив обширну статтю двох молодих українських журналістів, Юрія Зарицького і Адрияна Каратницького, в якій вони перерахували розмови з трьома знавцями совєтських обставин — Леонідом Плющом, д-ром Володимиром Малинковичем і проф. Богданом Бошорком — доходять до висновку, що трагедія в Україні з вибухом ядерного реактора викличе нову хвилю національного пробудження і погіршення українсько-російських взаємин. Це, що сталося і довготривалі та невідомі наслідки цієї катастрофи поставляють також руба питання хто є дійсним паном на українській землі.

При кінці статті автори звертають увагу американським читачам на цілий ряд нещастя, які зустріли Україну від часу совєтської окупації. І тут вони вираховують по черзі всі головні випадки, починаючи від нищення українських інтелектуалів в тридцятих роках, відтак Великий голод в 1932-33 роках, винищення цивільного населення в часі Другої світової війни, злидування Української Католицької Церкви в 1946 році, друга хвиля арештів в роках 1960-70 і знищення українських дисидентів та чистка партійного і урядового апарату.

Автори подають також як доказ боротьби з українськими елементами факт, що 40 відсотків політичних в'язнів в СРСР — це українці.

В Нью Джерзі віддадуть поклін катакомбній церкві

Джерзі Сіті, Н. Дж. (О.К.) — Редакція "Свободи" віддала представники організації комітету стейту Нью Джерзі в особах о. Романа Мірчука, пароха церкви св. Петра і Павла в Джерзі Сіті і голови організації комітету ред. Василя Пасічника, щоб поінформувати про підготовку великої академії в поклін Української Катакомбної Церкви у сорокові роки минулого століття.

о. Р. Мірчук і ред. В. Пасічник

Гості з притиском звертають увагу на важливість такого відзначення 40-річчя переслідування Української Католицької Церкви в Україні, щоб пригадати всім, що помімо знищення її провідників, в тому ІІ списку були безчисленні священники УКЦеркви досі здержані неохотно, хоча прагнуть тайно.

Досі подібні святкування відбулися в Чикаго, Стемфорді та особливо успішно в Джерзі Сіті, з ініціативою активного молодого пароха о. Р. Мірчука, що подбав про відповідну зміст сторінку в місцевій американській газеті "Джерзі Дженерал" і підготував ціка-

ву виставку українських ікон. Заплановану імпрезу в Юніон спільно влаштовують 10 парафій УКЦеркви в Нью Джерзі з Українським Патріархальним Товариством. У програмі передбачається дві доповіді: в англійській мові о. Р. Мірчука і в українській ред. Осипа Зінкевича. Крім того співається хор "Думка" під орудою Семена Комарного, а поезії І. Калинина і Р. Завдовича буде рецитувати Марта Шрамко. Академія розпочнеться поклоном му-

ЛЕОНІД ФІЛЬ ОБРАНИЙ ПРЕДСІДНИКОМ 31-ОЇ КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ; У ПЕРШОМУ ДНІ НАРАД ОБРАНО ДОДАТКОВІ УСНІ ЗВІТИ ЧЛЕНІВ ГОЛОВНОГО УРЯДУ; В НЕДІЛЮ УСПІШНО ВІДБУВСЯ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНИЙ КОНЦЕРТ

Дітройт, Міш. — Тут в підміській місцевості Дітройта в готелі Гаст-Рідженс розпочалися у понеділок 26-го травня 1986 року, 31-ша Конвенція Українського Народного Союзу.

Конвенція розпочалася українським, американським і канадським гімнами, що їх відіграли на фортепіано диригент хору "Трембіта" Андрій Стасів. Головний передсідник УНС д-р Іван Фліс відкрив офіційно Конвенцію і попросив о. протопресвітера Степана Біляка відмовити молитву.

Згідно із звітним доповіддю Верифікаційної комісії на 31-й Конвенції 329 делегатів, 24 члени Головного Уряду і сім почесних членів. Головний директор для Канади сен. Павло Озюк не бере участі в Конвенції тому, що саме перебуває в Європі на нарадах НАТО.

На внесок адвоката Романа Олесницького обрано конвенційну Президію, що її очолює Леонід Філь; заступниками його є д-р Юрій Оришкевич і Володимир Бойд-Борисевич. Україномовним секретарем обрано Марію Савчак, а англійськомовним Стефанію М. Гаврилюк.

Головний передсідник УН Союзу д-р І. Фліс виголосив привітальне слово українською і англійською мовами (повний текст поміще-

ний на іншому місці цього числа), а відтак привітав учасників Конвенції, також двома мовами голова Конвенційного комітету Роман Татарський. Під час обговорення і прийняття порядку наради на внесок Атанаса Кобри-на учасники Конвенції рішили перервати звичайний порядок Конвенції о год. 11:45 перед полуднем і в короткій церемонії постановили з місць і молитвою згадати всіх воїнів американського війська, а в тому особливо тих українського роду які загинули у війнах, виконуючи свою почесну службу. До молитви запрошено присутнього на залі о. Івана Лазара, декана міші-генського деканату УКЦеркви, який служив лейтенантом в американських морських кадетях.

Після цієї короткої але зворушливої церемонії, якою присутні відзначили День Пам'яті, порядок Конвенції пішов своїм далішим звичайним ходом.

До конвенційних комісій зголошено ряд кандидатів, а по обідній перерві додаткові усні звіти склали члени Головного Уряду, які закінчили редактор "Свободи" Зенон Снілик і редактор "Українського Тижневика" Рома Сохан-Галдзевич.

Перед закриттям наради першого дня 31-ої Конвенції обрано виборчу комісію із 14 членів та трьох заступників у такому складі: Микола Бобченко, Микол Грох, Богдан Одежинський, Володимир Янів, Анна Бурій, Микола Пришляк, Лев Боднар, Михайло Юзєнів, Михайло Ніч, Марія Беднарчук, Осип Гладун, Марія Весель, Антін Гайдук, Степан Чума, заступники: Марія Гаврус, Григорій Корбач і Володимир Лісович.

В черговому дні наради у вівторок, 28-го травня, розпочалися запити і дискусія над звітами, які є у всіх делегатів на руках.

Перший день Конвенції попередив у неділю увечері святковий великий концерт, який відкрив двома мовами Ігор Козак. В першій частині цього концерту, на якому було присутніх 700 глядачів, учасники 31-ої Конвенції і місцевого українського населення, виступив вокальний ансамбль "Водограй" з Нью Йорку в складі Галина Марків, Дарія Компанієць і Ніна Сметана, під мистецтвом керівництвом Богдана Маркова та при акомпануванні Джеймса Теті. Ансамбль відспівав чотири пісні, але з причин технічних перешкод

у звуковій системі не виступив як було заплановано, в другій частині концерту.

У далішній програмі виступив танцювальний ансамбль "Водограй" під мистецтвом керівництвом Мотрі Макара-Федірко із трьома танцями, а на закінчення першої частини концерту відома співачка меццо-сопрано Христина Липецька відспівала при акомпануванні Дейвіда Вілсона чотири українські композиції.

У другій частині концерту виступила ще раз солістка Христина Липецька із чотирьох оперними аріями, а мішаний хор "Трембіта" під керівництвом молодого динамічного диригента Андрія Стасева відспівав вісім пісень при акомпануванні Марії Лончин-Лісовської. Подякою І. Козака виконавцям, яким вручено китиці квітів закінчено цей великий репрезентативний концерт.

Рівнячасно в неділю, 25-го травня, відкрито в приміщеннях, де відбувається Конвенція виставки образотворчого мистецтва, народного мистецтва, книжок та видань, які будуть відкриті на протязі цілого тижня Конвенції від год. 10-ої ранку до 7-ої вечора.

Відбулася виставка творів письменника З. Дончука

С. Бавид Брук, Н. Дж. — Чергова виставка бібліотеки Дому Української Культури присвячена творчості письменника Зосима Дончука, відбулася тут у дні від 7-го до 15-го травня. Виставка була пристосована до днів поминання (Проводи) спочилих на кладовищі св. Андрія у Бавид Бруку, коли до цього центрального українського кладовища з'їжджаються тися-

чі прочан. За приблизним обрахунком, понад 500 осіб оглянули виставлені у вестибюлі Дому Української Культури світлини, автографи, окремо видані твори Зосима Дончука та відгуки на його творчість рецензентів і читачів.

Ця виставка була другою (перша у минулому році представила твори прозаїка Федора Дудка) про письменників, що їх поховано на цвинтарі в Бавид Бруку. У біжучому й наступних роках бібліотека планує влаштувати і своїх збірок експозиції усіх прозаїків і поетів спочилих на цьому кладовищі, між ними Віктора Волкова, Василя Гайдарівського, Галини Журби, Людмили Івченко-Коваленко, Івана Керницького, Оксани Лятуринської, Євгена Маланюка, Годося Осмацького, Миколи Понеділка, Олексія Стефановича й інших.

Іншого типу виставки передбачені, на підставі архівних матеріалів, для вшанування ієрархів, військовиків церковних мужів, діячів науки, культури, мистецтва та громадського життя.

Відбудеться пемківський пікнік

Савт Бавид Брук, Н. Дж. Тут біля Дому Української Культури відбудеться в неділю, 8-го червня ц.р., фестин-пікнік, що його влаштовує Організація Оборони Лемківщини. В програмі фестину включена мистецька частина та забави при звуках оркестри "Хлопці з Львова". В разі дощу фестин відбудеться в Домі Української Культури. Початок імпрези о год. 12-ї полудня. Організаторами фестину-пікніку є відділ ООЛ з Нью Йорку, Пасейку, Елізабет, Йонкерс, Ньюарку і Джерзі Сіті.

В Східньому Берліні вбили лівійського дипломата

Бонн, Західна Німеччина. — Як повідомляють західнонімецькі офіційні чинники, у травні знайдено в парку східнього Берліну тіло колишнього члена лівійської амбасаді в Бонні, Мохаммеда Ашура.

На підставі вісток урядових німецьких чинників, М. Ашур подавав інформації, які розслідують справу бомбової атаки на нічний локаль в західньому Берліні минулого місяця, в якому загинув американський вояк та одна жінка і було 230 поранених. Припускають, що М. Ашур вбив лівійським, які є лояльними до уряду пол. Муаммара Каддафі. Це вперше таке політичне вбивство трапилося на території східнього Берліну. Як відомо, Східня Німеччина підтримує політику Каддафі і дає йому економічну та військову допомогу.

Німецька преса із Західної Німеччини, інформуючи про це вбивство, подає також, що на терені східнього Берліну дійшло до стрілянини між студентами з Лівії, з яких частина стоїть в опозиції до уряду Каддафі. В німецькій пресі є припущення, що вбивстві підступно невідомими злочинцями М. Ашур був на службі Сі-Ай-Ей, але також, що він був джерелом інформації про лівійських терористів для німецької поліції. Американська делегація, що пролітала випадком збомблення нічного локалю в Берліні, відбула розмови з міністром закордонних справ Східньої Німеччини Оскаром Фішером, в яких повторила свої закиди, що члени амбасаді Лівії були заангажовані в цій терористичній акції, що лівійці заперечують.

У СВІТІ

У БРЮССЕЛІ, ЧЛЕНИ НАТО, не зважаючи на гострий спротив деяких держав Західної Європи такі переголосували виробу хемічної зброї в ЗСА. Це вперше від 1969 року таку зброю будуть знову виробляти в ЗСА. Уряд Р. Регена поставив таку пропозицію з приводу того, що в Східній Європі є великі арсенали хемічної зброї.

ВІДОМІЙ ФРАНЦУЗЬКИЙ ФІЛЬМОВИЙ АКТОР Ів Монтан, який вже довгі роки ангажувався також в політичному житті і зрештою свої давніші ліві погляди, тепер далі його активізується у політиці. Француз починає спекулювати чи він не буде одним з чергових кандидатів на президента Франції. Останньо І. Монтан публічно сильно скритикував і президента Ф. Міттерана і прем'єра міністрів Ж. Шірака за те, що вони відмовилися дати дозвіл американським літакам перелетіти через Францію в дорозі на збомбардування Лівії.

ІТАЛІЙСЬКІ УРЯДОВІ чинники, прослідуючи все ще справу збомбардування летища в Римі у грудні минулого року, стверджують, що не має ніякого справжнього доказу, щоб в цій терористичній атаці брали участь сирійці.

МІНІСТЕР СУДІВНИЦТВА Ізраїля Іцак Модай заявив публічно, що Ізраїль має доволі доказів провини Курта Малдгайма на те, щоб його поставити перед судом, хоча не можна знайти його безпосереднього пов'язання із воєнними злочинами.

СЛОВО Д-РА І. ФЛІСА

НА ВІДКРИТТІ 31-ОЇ КОНВЕНЦІЇ УНСОЮЗУ В ДІТРОЙТІ В ПОНЕДІЛОК, 26-ГО ТРАВНЯ 1986 РОКУ

Д-р Іван Фліс

Вельмишановні й Дорогі Делегатки і Делегати! Браття і Сестри!

Вімені Головного Екзекутивного Комітету і Головного Уряду та від себе особисто сердечно вітаю вас на цій уже 31-й з черги Звичайній Конвенції Українського Народного Союзу — Вітайте!

У ці часи, коли наші піонери-союзники називали наш збір, наші конвенції українським сойом. Справді ніде так, як тут у наших принах батьківщини Америки і Канаді, ми не мали можливості так вільно і дружно дискутувати і рішати справи для добра України, а з цим і нашого УНСоюзу, як саме на наших конвенціях.

Поминувши всі наші недомогання, почуваймося щасливими, що в тому розподілі світу на два табори — вільний і поневолений, ми знаходимося в тій частині, яка признає своїм горезанам право на рівність, на життя, на волю і на змагання до щастя. А коли прийде момент, що ми є в біді, тоді дякувати Господеві, ми можемо в країнах нашого поселення користуватися одною з найважливіших наших вольностей — молитвою до Бога. Ми можемо тоді молитися так, як каже нам наша віра, як наказує нам наше сумління.

Ми, союзовці, гідно відсвяткували 90-ліття нашого Українського Народного Союзу. Ми, українці, горозані вільних Америки і Канади, відмітили у 1983 році 50-ліття найбільш жорстокого в аналах світу знищення українського народу — 7 мільйонів братів і сестер, які загинули голодною смертю.

А в цьому році, декілька тижнів тому, виринула ще гірша метода народодивства — ядерний вибух у Чорнобилі. Знищено велику частину, великі простори нашої козацької землі. І цього ми не сміємо забути. Дотепер ми ще не знаємо на протязі кількох століть буде знищена і непридатна до засіву колись уроджайна українська земля, славновісний український чорнозем, що його знищили москалі.

Беззастанова русифікація України, нашого народу, продовжується і під цю пору є посилені. Хитро придумана дезінформація про вільний змагання українців, перекурені історичної правди, щоб в той спосіб перекреслити право українського народу на його самобутність та накласти на добре ім'я українців є тепер на денному порядку. Насувається питання, коли ж нарешті прийде кінець терпінням нашого народу, нашої батьківщини?

В Америці, на протязі останнього чотириниччя, тривожилася нас усіх економічна нестабільність, але в останньому році економічні обставини значно поправилися і усталилися. Наш Головний Екзекутивний Комітет при допомозі Головного Уряду вміло велі УНСоюзом в тому бурхливому часі так, що Союз далі стоїть на сильних і стабільних підвалинах, на тих підвалинах, на яких його будували наші предки — наші піонери.

Треба мати нам на увазі, що наш нарід на поселеннях підготовляється, щоб у 1988 році гідно і величаво відсвяткувати 1000-ліття з хвилини, коли Україна пізнала і прийняла правдивого Бога, коли охрещені український нарід. Заохочуємо всі відділи і округи активно включитися у підготовлення цих святкувань.

На цьому місці мушу згадати і скласти подяку від Головного Екзекутивного Комітету всім членам Конвенційного комітету, який під проводом свого голови, а нашого головного радного Романа Татарського тяжко працював, щоб підготувати цю Конвенцію. Вони всі, згідно з традицією, доложили багато зусиль, а теж і знання, щоб ця наша 31-ша Конвенція Українського Народного Союзу успішно і корисно відбулася, щоб наші делегати довго її пам'ятали і з приємністю згадували їхнє перебування у цьому місті. Широко гратуюємо всім членам Конвенційного комітету і складаємо на ваші руки, дорогі паніе Татарський, вислови нашої подяки і признання.

На кінець мого короткого вступного слова, згадаймо, сестри і браття, та віддаймо шану постановам з місць і тихою молитвою тих наших членів, які на протязі нашої останньої чотириничної каденції відійшли від нас у вічність. Між ними були і такі заслужені союзовці та громадські діячі, які довготільно заступники головного передсідника на Канаду сл. п. Богдан Зорич, довготільний головний радний Іван Одежинський, довготільний головний редактор "Свободи" і "Українського Тижневика" сл. п. Антін Драган, довготільний редактор пошівих газет сл. п. Володимир Душин. Вічна пам'ять всім тим згаданим і негаламним союзовцям і подяка за їх труд і посвату для справ і добра Українського Народного Союзу. Дай Боже, щоб для нас усіх живучих, праці і труд цих померлих союзових діячів світила прикладом і заохочував нас до такої ж самої праці.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1983

Svoboda USPS (50-420 ISSN 1274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — \$40.00, 6 months — \$22.00, 3 months — \$12.00
UNA members: \$7.50 — 6 months, \$15.00 — 1 year. Change of address — \$1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не несуть відповідальності за зміст. Редакція застерігає собі право вилучати матеріали, які порушують моральні та етичні принципи. Редакція не відповідає за зміст оголошень. Редакція не відповідає за зміст оголошень. Редакція не відповідає за зміст оголошень.

Передплата на рік \$40.00, на півроку — \$22.00, на 3 місяці — \$12.00
Для членів УНСОЮЗУ \$7.50 на 6 місяців, \$15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — \$1.00.

Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Іван Франко

Найближче місце поруч Тараса Шевченка займає в історії української літератури та взагалі в історії українського творчого духа — Іван Франко. Мав він із Шевченком багато спільного, хоч і чимало дещо різнило їх. Обидва були селянськими дітьми. Шевченко боровся за найбільш основні права людини, почавши від себе самого, кріпака, який знав на собі селянську нужду.

Франко, син сільського коваля, уболівав особливо над долею українського робітництва, гірко працюючи як і використовуваного у нафтових шахтах у Бориславі.

Шевченковий „Заповіт“ став над Наддніпрянщиною другим національним гімном і другим національним гімном галичан було Франкове „Не пора“. Правда, сьогодні „Не пора“ анахронічне, бо Польща перестала бути ворогом України ч. 1, дармащо все це веде політику національної асиміляції у відношенні до насильно виселених автохтонів Лемківщини і переселених на „відзискані землі“, у вороже українству середовище.

Але актуальним зберігся його поема „Камеяря“, і Пролог до „Мойсея“. В обох тих поемах Франко має візію майбутності України подібну до Шевченкової. Він наказує землям, „Лупайте ту скалу“ — скалу невіжества, заскорузлості, нападництва, і заповідає (у пролозі до „Мойсея“) світлу перемогу української правди: „Прийде час і ти огнистим вогнем засяєш у народів вільнім колі, труснеш Кавказом, вперешся Бескидом, покотиш Чорним морем гомін волі, і глянеш, як хазяїн домовитий по своїй хаті і по своїм полі!“ Яка чудова візія другого поруч Шевченка національного пророка!

Перші українські поселенці в Америці із так званої заробітчанської імміграції відзначали спершу роковини Першополітадового перевороту, а не Акту 22-го Січня — і так само найближчим був їм Іван Франко, бож вони були так само використовувані у шахтах вугільного промислу Пенсильванії, як герої його твору „Борислав сміється“. Проте однаковість Шевченком — Іван Франко визнаний і на Наддніпрянщині другим пророком України. Коли Шевченко був насправді творцем новітньої української національно-державницької думки, то з іменем Івана Франка тісно пов'язана золота доба розвитку української літератури, до якої належали сам Франко, Леся Українка, Олена Пчілка, Осип Маковей, Ольга Кобилянська, Уляна Кравченко, Михайло Коцюбинський, щоб лиш згадати кілька, як теж із іменем Франковим пов'язаний колосальний розвиток української науки: Михайло Грушевський, Іван Франко і Володимир Гнатюк, це була трійця, яка золотими літерами запечатлила в історії Наукового Товариства ім. Шевченка.

Хоч творчість і вся духовна спадщина Шевченка не обмежується тільки до „Кобзаря“, проте у найкращих колах українського суспільства Шевченко таки найперше — поет. До Івана Франка така оцінка аж ніяк не підходить. „Політика й поезія, публіцистика й філософія, новелістика й літературна критика, повість і історія, драма й етнографія, комедія й соціологія, література перекладів і редагування часописів — все одночасно всуміш стало предметами його творчої праці та глибоких дослідів“ — характеризує діяльність праці й зацікавлення Івана Франка Володимир Радзкевич у своєму „Нарисі історії української літератури“. І коли Шевченко захоплювався добою Козакичів, то Франко сягав аж до XIII сторіччя, до нападу татар („Захар Беркут“). Але це не був мрійник, що порпається в давньому минулому — це був титан праці, який за ту свою працю гірко платив. Це знову подібність із Шевченком: Шевченко був в'язнений російським царством, Франко двічі був арештований і сидів в австрійсько-польській тюрмі.

У галицькому суспільстві були такі застенілі консерватисти, які скося поглядали на Франка, як соціаліста-революціонера, але були й такі які вважали, що Іванові Франкові, основникові Української радикальної партії, не належить релігійний християнський похорон. Мудрий Митрополит, Слуга Божий Андрей вирішив інакше і делегував о. Савина Дурбака перевести похоронний обряд, а сам похорон перетворився в маніфестацію всього патріотичного суспільства. У 70-ті роковини смерті Великого Камеяря треба скласти оцому велетневі духа глибокий поклін.

Умирав самотній, один-одинісінький як палець. Без родини, без приятелів відійшов самотієм із цього світу в пустій кімнаті. Сини на війні, дочка в Києві, дружина в божівській. А він сам лежав знесилений, з виснаженням обличчям, з очима задивленими кудись далеко-далеко, ген аж у другий світ...

А на другий день лежав серед зелених і квітів. Квіти на ньому, квіти довкола труни, скрізь квіти. За життя — терня і хмари, а тепер сонце і квіти. Іх пахощі приспали його. Це перший спокійний сон за вісім літ важкої недуги. Один-одинісінький священник правив поминальну. Усусути виносили доминову.

„Ах, дві душі живуть у моїх грудях“ — говорив про себе самого Гете словами Фавста. Одна душа зв'язувала Фавста зі землею, а друга — рвалася до неба, до вічного, божеського. Такі дві душі мав не тільки Гете; були вони і в одного поета чи мислителя, які своїми творами давали напрям світовій літературі чи філософічним течіям.

Такі дві душі ставали з собою на про і в житті та в творчості І. Франка. В одному вірші сказав він про себе:

Вниз котиться мій віз.
Пов'язи квіти,
Літа на душу
накладають пута.
Вже не мені в нові світи
летіти,
Війну з життям програв я,
мої діти.

Писала про Франка його дочка, що батько любив

Іван Боднарчук

У ПОКЛОНІ ВЕЛИКОМУ КАМЕНЯРЕВІ

безмежно ліс, його спокій, його прохолоду, його шлюще діляна на розбурхані нерви. Ліс навівав йому нові думки, невикінчені пляни. Всі розчарування і заведені надії він зв'язав своєму приятелю лісові. Нові пляни, нові думки родилися в нього в лісовому затишку.

Франкові довелося пережити велику, трагедію людини, що її навіть власне громадянство не розуміло. Залишилося йому одно з двох: або зректися своїх поглядів, або йти твердим шляхом до наміченої мети. І він вибрав другий шлях, шлях боротьби за працю для поневоленого народу. Треба було мати незламний дух і міцну силу волі, щоб не зійти з цього шляху. Навіть противники мусіли вікни схилити голови перед величчю його духа. Він ніколи не думав про власне щастя, бо власне життя його було в щасті народу. Він же сказав:

Не дай (мені) живому
в домовину кластися,
Не дай подумати ані на
хвилину
Про власну радість
і про власне щастя.

У советській Україні з Франка роблять мало що не політичного москвофіла. Правда, Франко дуже добре знав російське письменство; перекладав Пушкіна, Некрасова, Салтикову-Шчедріна, Толстого та інших, високо цінив російських

борців за волю, протестував проти ув'язнення царем Максима Горького, але ж його так само захоплювали визначні діячі та письменники інших народів і він їх перекладав.

Не зважаючи на важке життя й прикрі непорозуміння з власним громадянством, Франко мав завжди тверду віру у краще майбутнє рідного народу. Ось що сказав він у сонеті „Пісня будищини“:

Знову час прийде,
коли з погорди пилу
ти отрясеши й ясною
звіздою засяєш.
Знов час прийде,
до найтяжчого бою,
Останнього, за правду
й волю милу
ти поведеш народи,
і прогнали
Стару будову розвалиш
самою.

Великий Камеяря ніколи не думав про власне щастя, бо його власне щастя було у щасті його народу. Він жив і працював тільки для України, не дбаючи про себе. На 25-літньому ювілей своїй праці він сказав: „Хай загине моє ім'я, але хай живе й розвивається український народ!“

Суть духовості Франка складна, яскрава контрастами, досконалим така ж проблематична, як і загальом дух XIX сторіччя. Наслідки ідеали універсального характеру, які чергуються в

нього з національними ідеалами, обвіяними досить часто подихом гострого скептицизму, що переходив іноді в тон повної незвіри.

Ольга Роздольська, дружина поетового приятеля, так описує смерть Великого Камеяря: „Покійник лежав на ліжку, привитий стареньким підтертим простиралом, з-під якого простівало вкрите синіми плямами голе тіло крізь одну більшу діру, яку ми зараз же закрили квітами, що їх із собою принесли. Обличчя Франка було жовте, як віск, але з виразом спокою. Прийшов і друг Поета проф. Генрик Бігелъзен, відомий критик і вчитель польської літератури в українській академічній гімназії. У класі Бігелъзен звернувся до своїх учнів, щоб пішли до Покійника й подивилися, як лежить найбільший поет Галицької України. „Taki biedny, jak cały nasz naród. Idźcie, abyście zaramiętali sobie do końca waszego życia oblicze tego wielkiego człowieka!“

Не довів Франко великих днів України, не вича старозавітний Мойсей, що помер на порозі до обітванної землі, не мавши щастя увійти до Ханаану. Але українська нація, для якої він усе своє життя лупав і клав „мурований гостинець“, іде з його духа печаттю вперед і змагається за власну державність. Тому такий глибокий піетизм маємо всі до великого поета, що йому доля признала бути „камеярем“, попадати в конфлікт з власним громадянством і з самим собою і в цій боротьбі „простувати духові шлях“ та вмирати на шляху.

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юсків

Кінцевий концерт сезону в УІА

Цей гарний концерт відбувся в Українському Інституті 13-го квітня по полудні. Виступали зі співами власного репертуару відомий тенор Едвард Іванко з Канади та симпатичне мецо-сопрано Наталка Худа-Гусак із Нью Джерсі.

Е. Іванко, який нещодавно співав у 17-ти представлених оперет „Оперет Лейгара „Веселою відпочинь“ в Каліфорнії і має вназарі виступи в опері „Пуччіні „Тоска“ в Канзас Сіті, розпочав програму арією Фідеріка з опери Д. Бортнянського „Сокіл“. Ця опера нашого великого церковного композитора цікава і її варто б нашій публіці частіше почути. Описали слухачів пісні Я. Степового „Розвітсьєся з вітром“ (слова Франка), „Три шляхи“ (слова Шевченка) і „Думка“ (слова Олеса). Іванко розспівувався повільно. Він ставав чимраз то краший і в дійсності, ми почули його „цілого“ шойно в прегарній „Думці“. В цій пісні — мимо навіть деякого тексткового недомогання — він своїм співом зворушив слухачів. Іванко, як співак, у послідні двох цінних і перерішальних прикмет: у нього тенор гарної, української барви чи тембру й його спів впливав з душі. Тому він може полонити публіку. Це потвердила ще пізніше виконана арія Андрія з Лисенкової опери „Тарас Бульба“.

У своєму виступі Н. Худа-Гусак, що її ми добре пригадуємо собі з опери „Мадма Батерфляй“, проспівала з інтенсивною музичністю, Стеценка „Стояла я і слухала весну“ та „Хотіла б я пісню стати“ (слова Л. Українки), а далі

Лисенка „Місяцю-князю“ (слова Франка) і „Чого мені тяжко“ (слова Шевченка). Оцю групу пісень закінчила співачка арією Насі з Лисенкового „Тараса Бульби“, яку знаменувала відданість материньї любови і гарна українська дикція.

Обидвох співаків супроводив на фортеп'яні досвідчений і коректний грою піаніст С. Бенесон. У другій частині програми виконав Іванко, по-французьки, „Місячне сяйво“, „Пісню любови“ і „Відкрив своє серце“ Г. Форє. А там і арію Мильо з опери Ляль „Король Ісу“. Зразу можна було помітити, що ці речі співав Іванко вже частіше і вони лежать у його голосі.

Н. Худа-Гусак проспівала теж ще одну арію, а саме „Шарлотти з опери Масне „Вертер“, яку виконала з очевидним почуттям молодого любовного пережиття. На закінчення концерту вивели співаки дует Едгара і Тіграна, з опери Пуччіні „Едгар“. Мало відомий дует із ще менше відомої, другої опери автора „Тоска“ і „Богемі“, передали виконавці успішно, з бездоганим опануванням фрази.

Оплески, навіть з квітами, були ясні і протяжні, викликаючи співаків знову перед публіку. Цим разом було більше слухачів, як на попередньому концерті. Особливо вдячність належить нашим шляхетним культурникам, які своїми фінансовими датками уможливили існування оцих недільних концертів. Список їхніх імен слухно доданий до кожної програмки. Це бо і є

(Закінчення на стор. 4)

Михайло Кучер

СИЛА ЧИ СЛАБІСТЬ СОВЕТСЬКОГО СОЮЗУ?

ське пояснення окупації Афганістану, як звичайне загрошення.

Вбитий Москвою афганський політик фактично не мав політичного становища. Його могли легко побороти місцеві націоналістичні сили Ісламу. На це Москва не могла погодитися. Тепер Кремль на чолі поставив свою маріонетку і старастя виграти війну іменем уряду, який власне не існує.

Афганістан — це ані не Мадящина, ані не Чехословаччина і також не В'єтнам, як того хочуть ласі на сенсації західні журналісти. Советські війська мають великі втрати в людях. Спочатку тіла вбитих советських воєнків перевозили літаками до СССР на поховання. Тепер вбитих воєнків так багато, що їх ховають в Афганістані, а рідні дістають тільки папірець „похоронку“. Пояснення смерті воєнка фантастичне — „пограв в обороні міжнародного соціалізму“. Залишається без відповіді — чому „соціалізм треба було боронити і то зброєю аж в Афганістані. Найбільш негативний на-

слідок советської окупації Афганістану виявився спочатку на советсько-американських відносинах. Москва не вірить, що американці здібні битися. Вашингтон покірно проковтує советську бригаду на Кубі і Москва вирішила, що може проковтнути Афганістан без більшої шкоди для себе.

Наступною країною, загроженою советською зброєю агресією, може стати Пакистан, а це занепокоїть Китай. Москва може дорешти політично розкласти Іран і таким чином відтягне увагу від Афганістану.

Політичне становище Америки переконало Кремль, що можна без більшого ризику захопити Афганістан. Президент Картер понав у тяжке становище. Він знав, що його країна психологічно обеззброєна, армія найманна і нездібна до нормальної мобілізації. Він сам був напередодні виборів. Уся увага Америки була зосереджена на Ірані та закладниках. До того советська агресія в Афганістані була для Америки несподіванкою. Не тільки Москва, але й американські союзники були переконані у нездіб-

Іван Франко

З КНИГИ ПРОРОКА ЄРЕМІЇ

О, краю мій, перлино
в Божій скрині,
Щоб вибрав Бог над
всі краї земні,
І надвблещий своїй дитині
Як відомо дав, як кріпость
на скалі.

Як я люблю тебе,
мій рідний краю,
Як я люблю красу твою,
мій люд,
Як гаряче молюся і бажаю
Для Твого щастя
свій віддати труп!

Як радо я життям
свого зречусь,
І щастя, і відволення
й життя,
Прийму все горе,
в мукх я скінчусь,
Щоб тільки ти
не нав руїни й ла.

(Закінчення на стор. 4)

Ганна Чернін

В ПОШАНУ КОМПОЗИТОРОВІ ІГОРОВІ БІЛОГРУДОВІ

Українське Чикаго мусить пишатися, що серед нас живе творить визначний український композитор Ігор Білогруд. Всі його знають і поважають, але за весь час нікому не прийшло на думку, що давно пора висловити йому пошану і признання. Не на відзначення якогось „крутого“ ювілею — до такої нагоди є ще трохи часу — але просто з пошани до його таланту й праці пишу я ці слова. Може вони знайдуть відгук у серцях громадських організацій і спонукають їх на гідний вияв вдячності й любови.

Композитор відмінний від інших мистців. В той час, як письменником може бути „кожний, хто ним є або хотів би бути“, як сказано в умовах конкурсу СФУЖО, композитором — покищо — може бути не кожний, а тільки той, хто має Богом даний талант і — а це особливо важко — пройде всю неймовірно складну науку нотної грамоти, музичного творення й запису. Правда, тепер уже композиторів пробують співати людськими й електронними голосами, компютер може скомпонувати й записати музичний твір, але такої „музики“ душа і серце не приймає, так як не приймає жї, створеної синтетично з відпадків.

Ігор Білогруд — один із багатьох наших емігрантських композиторів, що досконало опанували теорію і практику музичної творчості. Ми горді, що він є серед нас, що він наш.

Початки творчості композитора виходять із дитинства, від тієї малі пісні, що він написав в є початковій школі, від бравурного марша, що був покладений на нота-

з помилками, але зустрів зацікавлення і похвалу шкільного вчителя музики, що сказав малому Ігорові просто, але всесильні слова: „Із тебе щось виросте!“ Ви не можете уявити, як такі начебто стандартні заваги підтримують молодий талант! Кожному мистцеві хтось сказав такі слова, що повели дитину на шлях мистецтва. Дяка і шана вам, безіменні дорогі вчителі! Саме з цього першого поштовху починається атомовая реакція, творчості.

Коли наш майбутній композитор був у восьмій класі, директор школи пові йому до Київської консерваторії. На хлопця ці відвідини справили величезне враження, і він уже вирішив будь за стати диригентом.

Але не стали? — запитала я Ігоря Білогруда. — Не судилося. Моя мама з раннього дитинства навчала мене гри на фортеп'яні, і це визначило покищо мою творчу діяльність. А на серце напівпали різні мелодії, і треба було записувати, щось із ними робити. В консерваторії Ігор Білогруд познайомився з композитором Левком Ревуцьким, що перевірив здібності молодого музики і визнав його слух абсолютним. Пізніше Ігор Білогруд відвідав Ревуцького вдома, грав йому свої творчі спроби, і Ревуцькому вони подобалися. „Я був тоді молодий, гарячий і відважний“, — признається композитор Білогруд. І дуже добре, що він таким був. Це позначалося на його ранніх творах — завзятість, імпульсивність, поривчастість. Цей енергійний, бойовий колорит залишився в творах Білогруда і понині.

Ігор рано втратив батька; мати перейняла тягар утримання родини. На щастя, за відмінні успіхи Ігорові дали стипендію, а вчителі часом навчали його і безкоштовно. Відомий музикознавець Микола Нездзвільський був виховником і дорадником Білогруда, а пізніше, на еміграції, писав фахові рецензії на твори свого колишнього вихованця.

В 1941 році, ледве встигнувши закінчити консерваторію, Ігор Білогруд, як і багато інших мистців, опинився в лабетах війни. Деякий час він працював при Київській опері: готував співаків до вистави, перелучував кандидатур, акомпанював. А через те, що Ігор вчився в школі з німецькою мовою навчання (ідея екстравагантної тітки Ігорової), то він перфектно знав німецьку мову й під час німецької окупації був посередником між німецьким диригентом і українською оркестрою. Життя Ігорово було

нелегке в ті часи: він боровся з туберкульозом...

А потім настав великий Ісход і перебування в таборах УНР. Хоч у той час не було умов для справді широкого розмаху композиторської діяльності, все ж у таборах мистецтво на свій лад буяло. Люди не мали чого робити, то масово йшли на концерти. Ігор Білогруд концертував як композитор, піаніст-віртуоз і акомпаньйор, по цій унівській мережі, і він отримав стипендію на навчання в Гайдельберзькій консерваторії, де студіював із д-ром Гергардтом Нестлером, приятелем композитора Гіндеміта. Німецька мова стала в пригоді! Білогрудові твори цього періоду позначені впливом Гіндеміта, що озивається раз-по-разу і в пізнішому доробку.

А далі — переїзд до Америки. Одразу невдача: упав на вулиці і зламав руку. Як видужав, пішов працювати ночами в готель Стівенса. Звичайно, там був фортеп'яні. І звичайно, Ігор не міг байдуке пройти повз нього. І звичайно, хтось його почув. В черговому числі місцевої газетки з'явилася сенсація: „Наш робітник — високої класи піаніст!“ Стали його знайомити з великими „рибками“. Але ті „риби“ щось не ловилися... Довелося самому собі пробивати дорогу. 34 роки тому Ігор Білогруд почав давати лекції українським дітям. Тоді, як ми були біді, мало не кожна родина вважала, що бодай одна дитина повинна спробувати свої сили в музиці: анж із неї виросте музичне світло! От тільки біда: люди сподіваються чомусь, що вчитель зробить дитину генієм, коли ж насправді генієм — чи не зовсім генієм — людина стає сама. Що линується, той не робить успіхів і покидає науку. А багато хто й здібностей не має. Тепер же і батьки, і дідуся, й бабусі, і самі діти вважають, що багато практичніше грати на компютері, аніж на фортеп'яні. Учнів у Білогруда поменшало.

Композитор навчає дітей, складає нові опуси, обробляє нові опуси для наших гуртків, акомпанює, і, кажучи простими словами, робить усе, що потрібно громаді. На жаль, громада — не зі злого волі — а через небажальність й пасивність — не віддячає за це.

Творчий доробок композитора Білогруда великий. Якщо б почати перелічувати його твори, це зайняло б кілька сторінок; а коли б їх перерахувати серіями, матеріалу б вистачило на може 200 концертів.

Закінчення буде.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕГЕН накла вето на рішення Конгресу заборонити продаж американської зброї Саудівській Аравії. Перед тим, як накласти вето, Р. Реген сказав, що Саудівська Аравія продемонструвала дружбу і добрі наміри. Вона сприяла встановленню лішого клімату на Близькому Сході. За словами Президента, якщо б З'єднані Штати Америки продали зброю Саудівській Аравії, то виграли б від цього не лише ці дві країни, але й Ізраїль. Проти продажу зброї Саудівській Аравії проголосували як Сенат, так і Палата Репрезентантів. Коли на початку червня законодавці приступлять до роботи після вакацій з приводу Дня Пам'яті, вони знову розглянуть справу про продаж зброї. Кожна з палат Конгресу повинна зібрати дві третини голосів під резолюцією, яка забороняє продаж, щоб унеможливити вето Президента. Голосування в Сенаті повинно відбутися 5-го червня. Сенатор-демократ Алан Крестон, один з головних противників Президента, висловив надію, що коли Сенат в червні відновить працю, то вдасться зібрати достатню кількість голосів, щоб унеможливити вето Президента.

В пам'ять Г. Журби

Прийятелі, знайомі та шанувальники літературної творчості покійного письменника Галини Журби зібралися в неділю 27-го квітня ц.р., в УОКЦентрі у Філадельфії, щоб вшанувати пам'ять покійної письменниці, яка померла сім літ тому. Вечір улаштував голова Літературно-Мистецького Клубу д-р Петро Клюк.

При неочікуваному великій аудиторії пошуків відкрив д-р П. Клюк і попросив до слова голову Об'єднання Українських Пись-

менників д-ра Остапа Тарнавського, який в дуже стилістичній та чіткій формі дав характеристику письменницької творчості Г. Журби та проблем, що займали увагу письменниці. По ній проф. Іван Коровицький дав характеристику Галини Журби як людини, її світогляд та начеркнув особливості, що випливали з її світоглядання. Микола Француженко, з властивою йому виразністю, прочитав перший розділ останнього твору Журби "Тоді Со-кір", кілька її віршів і на закінчення вірш Володимира Біляєва, присвячений письменниці.

Микола Аврамчук з Кергосону, приятель Покійної ще з тих часів, коли вони обоє жили в Здолбуніві на Волині, який часто відвідував письменницю у Філадельфії, мав на звукозаписі багатий розмов з нею та часто переписувався з нею, прочитав один приватний лист Покійної до нього, що добре характеризує письменницю, і переграв уривок розмови з нею. Шкода тільки, що звукозапис не був дуже виразний.

Потім Олександр Михалюк, також колишній житель Здолбуніві, який часто відвідував письменницю у Філадельфії, показав кілька надісланих прозірок зі спільно відбитих прогулок до парків в околицях Філадельфії і тим дав нагоду аудиторії пригадати собі фізичний вигляд Покійної.

Після офіційної частини присутні ще довго згадували покійну та ділилися враженнями зі зустрічей з Галиною Журбою-Домбровською при перекладах, що її приготували господині з УОКЦентру.

В. Шиприкевич

В ОСОБИСТОМУ ПОСЛАННІ для Єлени Боннер, президент Роналд Реген підкреслює, що З'єднані Штати будуть продовжувати робити все, що в їх силах, щоб добитися звільнення академіка Андрея Сахарова і здійснити ті принципи, за які він стільки натерпівся. Лист був прочитаний в Капітолії на урочистій церемонії, присвяченій 65-річчю з дня народження А. Сахарова. Президент назвав заслання вченого ще одним свідченням порушення прав людини в Советському Союзі. Виступаючи зі словом-відповіддю, Елена Боннер сказала, що розцінює лист Президента як вияв турботи про долю її чоловіка. На церемонії, влаштованій Комісією міжнародних справ Палати Репрезентантів, було 200 осіб. Конгресмен-демократ Данте Фаселл, виступаючи на церемонії, сказав, що Конгрес ще раз продемонстрував советському уряду, що американці не забули і не забудуть Андрея Сахарова.

В ТЕАТРАЛЬНОМУ СЕЗОНІ 1986-87 року Мстіслав Ростропович і Галина Вішнєвська поставлять у Вашингтонському оперному театрі оперу Миколи Римського-Корсакова "Царська наречена". Для Галини Вішнєвської це буде режисерський дебют. "Царська наречена" понад 65 років не йшла на американській сцені.

В МОСКВІ ЗАКІНЧИВСЯ обмін думками між делегаціями З'єднаних Штатів Америки і Советського Союзу про становище в Центральній Америці. Ця зустріч ще раз доказала, що Вашингтон і Москва цілком по-різному оцінюють ситуацію в цьому районі світу.

113-й Відділ США влаштує малярську виставку О. Шепарович

Екзотичні птахи та звірята, на тлі буйної тропічної природи, їх розкішні прекрасні кольори, це суть надзвичайних картин малярки Орести Шепарович. Її картини величавих розмірів, передають могутню безмірну любов і пошану мисткині до краси природи.

Перша самостійна виставка О. Шепарович відбудеться в суботу 31-го травня 1986 року в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку, в годинах від 5-ої до 9-ої вечором. Цю виставку влаштує 113-й Відділ Союзу Українок Америки, щоб дати можливість українській громаді познайомитися з оригінальною і цікавою творчістю мисткині.

Її декоративний, барвистий стиль нагадує деякі картини французького малярки Руссо. Стиль і тематику завдячує О. Шепарович своїм цікавим та інспіруючим подорожам і перебуванням в мальовничих сторонах світу. Вона жила та працювала в Еквадорі, в Домініканській республіці, в горах Анди, в Перу, на Караїбських островах та на грецьких островах.

Про вплив чару островів Середземного моря вона пише так: "ясравість світла переважає. Куди не глянь, враження величності, і я з подивом гляділа на це світло, яке дає усьому ритм, форму і життя. Світло надає обриси та створює настрій усьому, що існує і що буде існувати".

Ореста Шепарович народилася в Україні. Вона покинула рідну землю малою дитиною, коли разом з рідною вніхала на еміграцію. Вищі студії закінчила в Прат інституті в Нью-Йорку, де була студенткою малярства на повній стипендії. Описля продовжувала науку в малярській школі Сковіген в Мейні.

Закінчивши студії, О. Шепарович працювала для американського Уряду в програмі культурних вимін. Вона подорожувала по Советському Союзі, репрезентуючи ЗСА як художник — спеціаліст, та мала інформаційні доповіді про сучасне малярство і життя в Америці. Вона також працювала в ньюйоркському відділі культурних справ, учила в школі Чейлін, провадила курси малярства в різних літніх осередках та була одною з головних організаторів культурно-малярського центру в Брукліні.

Великий вплив на малярку мала легендарна амери-

канська мисткиня Джорджа О'Кіфф, яка недавно померла. В. 1979 році О. Шепарович відвідала цю надзвичайну особистість в Нью-Йорку і згадує про цю подорож як про одну з найбільш пам'ятних і дорогіших хвилин свого життя.

Праці О. Шепарович мають великий попит. Малюнки соковитих, тропікальних краєвидів і фавни виконані вона на замовлення знаних архітектів, декораторів та приватних клієнтів. Ці твори прикрашають елегантні палати і дома князів, фірмових зірок та інших визначних особистостей.

На списку клієнтів мисткині найдемо, між іншими, Короля Фава з Саудівської Аравії, колишнього президента Домініканської республіки Бельєра, фільмову артистку Івету Міміє, фільмового режисера Джана Пітерса, архітекта Дурелю Стона та телевізійного коментатора Гейба Пресмана. Старанно виконані картини О. Шепарович замовляють також корпорації, готелі і крамничі.

Любов та пошана до природи є значним чинником в праці мисткині. Вона хотіла б поділитися цим чуттям з українською молоддю. Отож, 31-го травня в день виставки, О. Шепарович виставить ранні години, від 10-ої до 12-ої, в Українському Інституті Америки, щоб зустрінутися із зацікавленими молодими людьми, пояснити їм особистий підхід до мистецької праці та підкреслити своє зацікавлення і турботу про стан сучасного природного оточення.

Як учителька мистецтва, О. Шепарович вчить, що молоді треба якнайраніше познайомити з різними виявами мистецької творчості. Вона твердить, що коли молоді люди мають нагоду зустрітись з мистцем, який вияснить їм свою ціль праці, підхід та техніку, в них зроджується глибше розуміння та пошана до процесу творчості.

113-й Відділ США широко запрошує українську молоді — організації та шкільні групи — взяти участь в цікавій зустрічі та в дискусії з мисткинею О. Шепарович.

Виставка картин О. Шепарович, це перший виступ 113-го Відділу США на полі громадської діяльності. Членки нового відділу з гордістю і з радістю представляють унікальне мистецтво О. Шепарович. Виставка буде відкрита до 7-го червня. В день відкриття виставки, 31-го травня буде розіграв картини, яку мисткиня подарувала з тої нагоди.

Н. Н.

THE MUSE IN PRISON

by Yar Slavutych

Короткі нариси силуеток українських поетів, замучених більшовиками в тюрмах і концтаборах та переклади їх поем.

Ціна 3.00 дол. з пересилкою. Замовляти у

ВИДАВНИЦТВО "СВОБОДА"

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканцям штату Нью-Джерсі обов'язує 6%

штейтового податку.

Кінцевий...

(Закінчення зі стор. 2)

тільки їхня винагорода за жертви гідні більшого признання. Вони, якби самопоодатували себе для втримання мистецько-музичного розвою і стажу Українського Інституту.

Сподіємось, що наша громада в наступному сезоні відгукнеться куди більшим, і численнішим учасництвом, як досі, на імпрезі Інституту. Адже маємо обов'язок і мусимо попірати всіма силами українську культуру передусім ми самі. Інститут бо, як українську культуру п'ятак-форму мусимо втримати за всяку ціну.

Сила...

(Закінчення зі стор. 2)

теплого моря, а втрата для Заходу Ірану зробила весь Середній Схід майже безборонним перед Москвою.

Журналісти себе і читачів заспокоюють твердженням, що Кабул це ані Прага, ані Будапешт. Воно так, але закордонну політику в ЗСА відповідає президент, а платити за неї своїм престижем ціла країна. Є в американській публіцистиці і спроби заспокоюючого пояснення чергової московської агресії: мовляв це явище — не нове і є виявом, "національного інтересу". Поза запевровими протестами з приводу інвазії не зроблено нічого, були навіть одверті думки — та ж не будуть ЗСА воювати з СССР із-за

Афганістану. Однак неактивність ЗСА в обличчя глобального наступу Москви на вільний світ викликає серед населення почуття безпомічності, дефіцитизму, деморалізації, ховання голови в пісок добробуту. Світ уже не вірить, що ЗСА будуть битися за свободу чи свій стиль життя. ЗСА багато втратили в Африці, якщо не безпосередньо руками Москви, то при допомозі кубинського війська. Політичні оптимісти, призначаючи американські втрати в Африці, вказують на покращення відносин з Китаєм. Але китайці не є сантиментальні. Вони свідомі того, що американці наближаються до Пекіну тільки тоді, коли налякаються Москви.

СССР — сильний слабистю вільного світу, стара, але все актуальна правда.

В Нью Джерсі...

(Закінчення зі стор. 1)

на Кононів, Федір Луцишин, Александра Ясків, Ірина Яворська, Михайло Іванців і Володимир Песей.

Діловий комітет подбав також про запрошення на академію американських гостей — конгресменів із штату Нью Джерсі та інших впливових громадян. В дні 20-го травня о. Р. Мірчук та В. Пасічник відвідали на окремій аудієнції єпископа Католицької Церкви в Кли-

фтоні, Н. Дж. Френка Дж. Родімера, щоб його особисто запросити на академію та пояснити йому стан УКЦеркви в СССР та її постійні переслідування.

Організатори надіються, що українська громада штату Нью Джерсі масово візьме участь у тому єдиному відзначенні мартирології УКЦеркви в Україні, а рівночасно поінформують про це своїх американських приятелів та запросить їх бути учасниками цієї імпрези.

ТАКА COMPANY
FURNITURE STORE
26 First Avenue
Tel. (212) 473-3550
New York, N.Y. 10009

НИТКИ ДМЦ, матеріали для вишивання, вишивки: блузки, сорочки, подушки, обриси все — в АРЦІ.

FUNERAL DIRECTORS

UKRAINIAN NATIONAL FUNERAL SERVICE

Український Національний Цвинтар-Пам'ятник полагоджують всі справи поховання з похороном і похованням в ЗСА.

4111 Pennsylvania Ave., SE
Washington, D.C. 20746
Tel.: (301) 568-0630 — Days
(301) 855-8864 — Sat., Sun.,
Eve. & Holidays
MAIL: PO Box 430
Dunkirk, MD 20754

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Займається похороном в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ

КОНТРОЛЬОВАНА ТЕМПЕРАТУРА

Peter Jarema

129 EAST 7th STREET

NEW YORK, N.Y. 10009

(212) 674-2568

LYTWIN & LYTWIN

UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS

AIR CONDITIONED

Обслуга ШИРА і ЧЕСНА. Our Services Are Available Anywhere in New Jersey. Також займаємося похороном на цвинтарі в Бавнд Брук у перенесенням тілних останків з різних країн світу.

UNION FUNERAL HOME

1600 Stuyvesant Avenue (corner Stanley Terr.)

UNION, N.J. 07083

(201) 964-4222

KOBASNIUK TRAVEL INC.

157 Second Avenue, New York, N.Y. 10003

(212) 254-8779

Established 1920

Відвідини УКРАЇНСЬКИХ ПОСЕЛЕНЬ В БРАЗИЛІЇ

САО ПАУЛЬО — КУРІТІБА — ПРУДЕНТОПОЛІС
Екскурсія до ПАРАГВАЮ — ІГУАСУ
БУЕНОС АЙРЕС — РІО ДЕ ЖАНЕЙРО
ВЕСНОЮ В БРАЗИЛІЇ ТА АРГЕНТИНІ
22-го жовтня до 7-го листопада 1986 року
17-денна подорож VARIG AIRLINES
Відлети

з НЬО ЙОРКУ \$2,021
з МАЯМІ \$1,878

ПЕТРО БОКАЛО — провідник

Включено: транспортцію літаками та люксовим автобусом, готелі, сніданок і обід денно плюс шість поїздів, оглядини міст, відвідини українських колоній та осередків, оподаткування літоси, обслуги провідників, напіване.

Рєєстрація до 8-го вересня 1986 р.

3 НАГОДИ СВЯТКУВАНЬ 100-ЛІТТЯ СТАТУЇ СВОБОДИ

Отрим згопошую свою участь у відвідинах Дому УНСоюзу (Open House) у п'ятницю, 4-го липня 1986 р.

З моєї найближчої родини приїде осіб .....

Прибудемо в год:

- ☐ 10-й рано
- ☐ 11:30 рано
- ☐ 1-й по пол.
- ☐ 2:30 по пол.

(Проситься зачеркнути)

Ім'я і прізвище .....

Адреса .....

Телефон .....

Член УНС, Відд: .....

Вирізати, вивопнити і вислати до:

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

CONVERSATIONAL UKRAINIAN

by Yar Slavutych

Дуже добрий підручник для ужитку студентів середніх і вищих шкіл, а також як самоучок для дорослих осіб.

Ціна 20 дол. з пересилкою. Замовляти у

ВИДАВНИЦТВО "СВОБОДА"

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Мешканцям штату Нью-Джерсі обов'язує 6%

штейтового податку.

Комітет Оборони Української Спадщини

та

Головний Екзекутивний Комітет
Українського Народного Союзу

закликають Вас

СКЛАДАТИ ПОЖЕРТВИ на його працю та акції для

1. Поширювання правди про Україну
2. Поборювання очорнювання та знеславлювання українців
3. Оборони громадянських прав українців

Пожертви просимо пересилати чеками, або поштовими переказами на

Ukrainian Heritage Defense Fund

c/o Ukrainian National Association

30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Враз із вивопненням виразом цього заклику

Просимо подати суму пожертви, своє ім'я, прізвище та адресу

Сума пожертви \$

ім'я та прізвище

число дому вулиця

місцевість

штат

поштовий код

УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖЕЙ

Марійки Гельбін

(201) 371-4004 — 845 Sanford Avenue, Newark, N.J. 07106

Toll free — 1-800-242-7267

\$999.00 LVIV EXPRESS 999.00
8 Days JUNE 30 — JULY 8 8 Days

DEBRECEN (1) — LVIV (4) — BUDAPEST (1)

TOUR PRICE INCLUDES: Round trip air transportation via SWISSAIR, Hotel Accomodations, Mercedes air conditioned bus transportation to/from Budapest through entire itinerary with own supply of drinking water. Additional 10% for visa fee and handling charges will apply. Space is limited.

1-800-242-7267 CALL NOW 1-800-242-7267

Optional — One Day KIEV excursion by Plane \$100.00/per person

NOTE: SUBSEQUENT TRIPS WILL DEPART EVERY TWO WEEKS AS DEMAND OCCURS.

UKRAINA

SONS AND DAUGHTERS

by bohdan yuri

The intent of this book is to reawaken the tired souls of our fathers and mothers and tell them that their sons and daughters have to be as brave as they once were, and no less. To allow them that privilege.

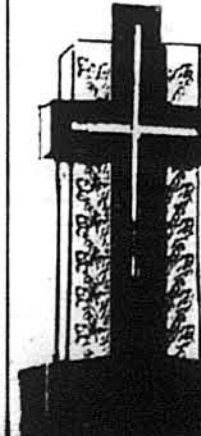
The books are available at \$5.50 + 50¢ postage per copy at

SVOBODA BOOK STORE

30 Montgomery Street

Jersey City, N.J. 07302

New Jersey residents add 6% sales tax

УКРАЇНСЬКЕ ПІДПРИЄМСТВО

So. Bound Brook Monument Co.

45 Mountain Avenue, Warren, N.J. 07060

РАІСА ХЕЙЛИК, власник

(201) 647-7221 ■ (201) 647-3492

ПРИЙМАЄМО ЗАМОВЛЕННЯ

І СТАВИМО ПАМ'ЯТНИКИ, МАВЗОЛЕЇ,

СТАТУЇ З РІЗНИХ ГРАНІТІВ, МАРМОРІВ

І БРОНЗИ НА ПРАВОСЛАВНОМУ

ЦВІНТАРІ СВ. АНДРІЯ

В С. БАВНД БРУКУ, Н. ДЖ.

ТА ІНШИХ ЦВІНТАРЯХ В ЗСА